

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárásban a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által eljáró Ügyész felperesnek - a Muskovszky és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Muskovszky Gábor ügyvéd;) által képviselt Jeruzsálemi Szent János Szuverén Máltai Lovagrend Autonóm Perjeségeinek Szövetsége Magyar Lovagjai Országos Egyesülete törvényes működés helyreállításra kötelezés iránt indult ügyében a Fővárosi Törvényszék 2014. január 21. napján kelt 71.P.22.770/2013/11. számú ítélete ellen az Ügyész által 13. sorszám alatt benyújtott és a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség részéről Pf.4. sorszám alatt fenntartott) fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, míg a perköltségre vonatkozó rendelkezést részben megváltoztatva a felperes perköltség fizetésre kötelezését mellőzi.

Kötelezi az államot, hogy fizessen meg az alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint + ÁFA első- és másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az Ügyész a pontosított keresetében határidő tűzésével kötelezni kérte az alperes legfőbb szervét a törvényes működés helyreállítására oly módon, hogy a szervezet az alapszabályát módosítva mellőzze nevéből, a szervezet céljából és tevékenységéből a „Máltai Lovagrend” megnevezést, illetőleg „máltai lovagok”-ra történő utalást, illetőleg kifejezést és így módon a szervezet léte, működése, elnevezése ne ütközzön a Magyar Köztársaság Kormánya és a Szuverén Jeruzsálemi, Rodoszi és Máltai Szent János Katonai és Ispotályos Rend közötti Együttműködési Megállapodás kihirdetéséről szóló 2010. évi CXL. törvénybe.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozott arra, hogy az alperesi egyesületet jóval a kereset alapjául szolgáló törvény kihirdetése előtt jegyezte be a Fővárosi Bíróság, a törvénynek visszaható hatálya nem lehet, ezért az alapszabályát módosítani nem kötelező. Állította, hogy a működése jogszerű és törvényes. Rámutatott arra is, hogy az általa használt „máltai lovag” elnevezés történelmi időkerettel rendelkezik, melynek használata nem tiltható meg egy állam által kötött kétoldalú megállapodással. Vitatta, hogy a felperes által keresete alapjául megjelölt törvény olyan rendelkezést tartalmazna, amely alapján a működő szervezet alapszabályát módosítani kellene. Megítélése szerint valamennyi jelképes szimbóluma és elnevezése lényegesen különbözik a Szuverén Máltai Lovagrend nevétől, általa használt jelképektől, szimbólumoktól.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 12.700 forint perköltséget, míg a le nem rótt 36.000 forint eljárási illeték vonatkozásában megállapította, hogy az az állam terhén marad.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az alperesi egyesületet a Fővárosi Bíróság 2007. január 9. napján vette nyilvántartásba, mely végzése 2007. február 14. napján jogerőre emelkedett, és mely időtől az alperesi egyesület neve, tevékenységi köre változatlan. A Magyar Köztársaság Kormánya és a Szuverén Jeruzsálemi, Rodoszi és Máltai Szent János Katonai és Ispotályos Rend közötti együttműködési megállapodás kihirdetéséről szóló 2010. évi CXL. törvény vonatkozásában kifejtette, hogy a meghozatala idején hatályban volt jogalkotásról szóló 1987. XI. törvény 12. § (2) bekezdése, illetve a 2011. január 1. napjától hatályos jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (1) és (2) bekezdése a jogszabály kihirdetését, illetőleg hatályba lépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a 2010. évi CXL. törvény, amely 2011. január 1. napján lépett hatályba, nem tartalmaz rendelkezést a már létrejött társadalmi szervezetekre, egyesületekre, alapítványokra, nem ír elő kötelezettséget az alapszabályuk törvénnyel összhangban történő módosításra, illetve tartózkodást a „máltai lovag” tevékenységtől, illetőleg megjelöléstől. Miután a 2010. évi CXL. törvény nem tartalmaz visszaható hatályt és a már bejegyzett társadalmi szervezetekre vonatkozóan a jövőre nézve kötelezettséget sem tartalmaz a felperesnek a törvényes működés helyreállítása iránti keresetét alaptalannak tartotta, figyelemmel arra is, hogy nincs olyan jogszabályhely, amely alapján a bíróságnak az alperest a törvényes működés helyreállítása érdekében az alapszabály módosítására kellene kötelezni. Megállapítása szerint az alperes bejegyzésére 2007. évben jogszerűen került sor, az alperes nem működik törvénytelenül, működése nem ütközik a felperes által megjelölt jogszabályba, a „máltai lovag” elnevezéssel alperes nem él vissza, és nem valósít meg visszaélést az alperes „máltai lovag” tevékenysége sem. Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy a „máltai lovag” tevékenység tartalma egyébként is homályos, attól pedig alperes - erre irányuló jogszabályi előírás hiányában - nincs elzárva, hogy a szűkölködőket segítse és humanitárius tevékenységet folytasson. A

névkizárolagosság és névvalódiság elvének érvényesülése a társadalmi szervezetek bejegyzésekor érvényesül, mely körülményt a nyilvántartásba vételekor a bíróság a nemperes eljárásban vizsgálta, ezért egy már létrejött, bejegyzett társadalmi szervezet esetén utólagosan a névkizárolagosság, névvalódiság elvébe ütközésre hivatkozni megítélése szerint nem lehet. Mindezek alapján a keresetet elutasította. A perköltségről való rendelkezés körében a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdését, 4/A. § (1) bekezdését, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-át hívta fel.

Az első fokú ítélet ellen az Ügyész fellebbezett. Fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és alperes kereseti kérelem szerinti kötelezését kérte a törvényes működés helyreállítására, továbbá mellőzni kérte a perköltség viselésére kötelező rendelkezést. Megítélése szerint az első fokú ítélet indokolása nem tartalmaz érdemi állásfoglalást a keresetlevél jogi alapjával kapcsolatban. Kiemelte, a 2010. évi CXL. törvénnyel kihirdetett megállapodás rendelkezései alapján Magyarország a Szuverén Jeruzsálemi, Rodoszi és Máltai Szent János Katonai és Ispotályos Rendet ismeri el „Máltai” Lovagrendnek, ezért a jogalkalmazók Magyarországon nem tekinthetnek mást máltai lovagnak, csak a törvényesen elismert nemzetközi entitást, valamint a ténylegesen hozzá kapcsolódó szervezetek tagjait, és a nemzetközi kötelezettségvállalás alapján a Szuverén Máltai Lovagrend tevékenységéhez kapcsolható módon kizárolag a megállapodásban kijelölt szervezetek folytathatják a megállapodás tárgyával kapcsolatos tevékenységüket. Álláspontja szerint az alperes neve, alapszabályi célja, valamint a szervezet honlapján bemutatott konkrét tevékenysége e követelménynek nyilvánvalóan nem felel meg. Jogi álláspontja szerint a visszamenőleges hatály tilalmának szabályára hivatkozni nem lehet, mivel a megállapodás rendelkezéseire nem alkalmazhatók a jogalkotásról szóló törvény elsőfokú bíróság által idézett szabályai; a törvényi rendelkezések egyértelműen a jövőre nézve állapítják meg új jogi környezetet meghatározva a „Máltai Lovag” név használatának és e név keretében folytatott tevékenységek gyakorlásának szabályait. A civil szervezet nevének és hatályos alapszabályának pedig nem csak a megalakuláskor, hanem a mindenkor jogszabályi környezetben folyamatosan is biztosítaniuk kell a civil szervezet törvényes működését. E körben utalt az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdésére és a 28. cikkében írtakra, amelyekre is figyelemmel az alperes működése nem felel meg az egyezményben foglaltaknak. Megítélése szerint az alperes a nevének használatával és tevékenységénél a már hivatkozott alapszabályi rendelkezéseinek alkalmazásával bármilyen cél szerinti tevékenységének folytatása során azt a látszatot kelti, hogy feladatai megvalósítása során tevékenységét a Szuverén Máltai Lovagrendhez kapcsolódóan fejt ki. Így sem a név, sem az erre utaló alapszabályi rendelkezések nem felelnek meg a 2011. évi CLXXXI. törvény 36. § (2) bekezdésében meghatározott névvalódiság követelményének. Kifejtette, hogy jogszabályi környezet változása szükségessé teheti, hogy a civil szervezet megváltoztassa nevét, működésének szabályait; melyre több példát is felhozott. A 2011. évi CLXXV. törvény 11. § (1) és (2) bekezdése szerinti ügyészégi törvényességi ellenőrzési jogkörre is

figyelemmel a névváltozás követelményének történő megfelelést nem kizárólag a szervezet bejegyzésekor, hanem folyamatosan, egész működése során ellenőrizhetőnek tartotta. A perköltség fizetésre kötelezését azért támadta fellebbezéssel mert az a Pp. 78. § (3) bekezdésében foglaltakat sérti.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet indokai alapján történő helybenhagyását indítványozta. Kiemelte, hogy a 2010. évi CXL. törvény megállapodást tartalmaz, miszerint a Magyar Köztársaság Kormánya a törvényben kijelölt szervezetekkel működik együtt; a Máltai Lovagrend humanitárius tevékenységéhez hasonló tevékenység végzését nem tiltja. A társadalom tagjai számára nem látott különbséget a Máltai Szeretetszolgálatról vagy bármely más Máltai Lovagrendtől kapott támogatás mint humanitárius segítség között. Megítélése szerint a lényeg a támogatáson és a segítségen van, ezért a hibás jogi indokokon túlmenően is érthetetlennek tartotta a felperes keresetét.

A fellebbezés az alábbiak szerint csupán kisebb részében alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálásáról értesítette a feleket. A felperes a tárgyalás tartását nem kérte. Az alperes tárgyalás tartása iránti kérelmét tartalmazó fellebbezési ellenkérelme a Pp. 256/A. § (3) bekezdése szerinti határidőn túl érkezett a Fővárosi Ítéltáblára, ezért a határidőn túl érkező tárgyalás tartása iránti alperesi kérelem nem volt figyelembe vehető. A Fővárosi Ítéltábla ebből következően az első fokú ítélet elleni fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 11. § (1) bekezdése értelmében az alperes működése felett az ügyészség az e törvényben, valamint a Ptk-ban meghatározott eltérésekkel az ügyészségről szóló törvény rendelkezései szerint gyakorol törvényességi ellenőrzést. Így a (2) bekezdés szerint ellenőrzi, hogy a belső önkormányzati szabályzata, illetőleg azok módosításai megfelelnek-e a jogszabályoknak és a létesítő okiratoknak, működése, határozatai, a döntéshozó szerv döntései megfelelnek-e a jogszabályoknak, a létesítő okiratnak vagy az egyéb belső önkormányzati szabályoknak.

A Ectv. 11. § (3) bekezdés szerint ha a civil szervezet működésének törvényessége másképpen nem biztosítható, az ügyész törvényességi ellenőrzési jogkörében eljárva keresettel a bírósághoz fordulhat. A bíróság a keresetet megvizsgálja és szükség esetén a b) pont értelmében a működés törvényességének helyreállítása érdekében összehívja a döntéshozó szervet, vagy határidő tűzésével a törvényes működés helyreállítására kötelezi a döntéshozó szervet és minderről értesíti a civil szervezetnél választott felügyelő szervet is.

Az Ügyész az előbbieken idézett törvényi rendelkezés alapján terjesztette elő keresetét azon ténybeli alapon, hogy az alperes működése azért nem törvényes, mert az elnevezése, az alapszabálya, célja és tevékenysége a Magyar Köztársaság

Kormánya és a Szuverén Jeruzsálemi, Rodoszi és Máltai Szent János Katonai és Ispotályos Rend közötti együttműködési megállapodás kihirdetéséről szóló 2010. évi CXL. törvénybe ütközik.

A 2010. évi CXL. törvény 2010. december 7. napján került kihirdetésre és 2011. január 1. napján lépett hatályba. A kereseti kérelemhez kötöttség folytán is a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a 2010. évi CXL. törvénnyel kihirdetett egyezmény kiterjed-e az alperes működésére és az alperes működése sérti-e ezen egyezményben foglaltakat. Az nem volt vitatott, hogy az alperes egyesületként történő nyilvántartásba vételekor az akkori jogszabályoknak megfelelt. A 2010. évi CXL. törvénnyel kapcsolatban az első fokú ítéletben felhívott jogalkotásról szóló törvényi rendelkezéseknek a jogvita elbírálására érdemi kihatása nem volt. Az nem volt vitatott, hogy visszamenőleges rendelkezést a 2010. évi CXL. törvénnyel kihirdetett egyezmény nem tartalmaz és a jelen per tárgyát nem a 2010. évi CXL. törvény jogalkotásról szóló törvénynek megfelelőisége képezte és az nem is képezhetette. Ezért e körben az első fokú ítélet indokolásában írtakat a másodfokú bíróság szükségtelennek, a jogvita elbírálásával össze nem függőnek tartotta.

A fellebbezés arra helytállóan hivatkozott, hogy az egyesület működésének a mindenkori rá vonatkozó jogszabályoknak is meg kell felelnie. Ebből következően az ügyészségnek az egyesület működése feletti törvényességi ellenőrzés jogköre nem kizárólag az egyesület nyilvántartásba vételekor jogszabályok alapján áll fenn, hanem a mindenkori jogszabályoknak való megfelelését vizsgálhatja, és így amennyiben annak az egyesület működése nem felel meg, az Ectv. 11. § (3) bekezdés b) pontja szerinti kereset előterjesztésének lehet helye. Az egyesületnek a működése során nem kizárólag a 2011. évi CLXXV. törvény, 2011. évi CLXXXI. törvény, illetőleg a Ptk. előírásainak kell megfelelnie, hanem a működésére vonatkoztatható egyéb jogszabályoknak is. Mindebből az következik, hogy nem kizárólag a nyilvántartásba vétele időpontjában hatályos jogszabályok az irányadók az egyesületre és működésére; az egyesület nyilvántartásba vételét követően hatályba lépett jogszabályok is kihatnak az egyesület működésére, amelyek esetlegesen érinthetik a névkizárólagosság, névvalódiság és névszabatosság követelményét is.

A 2011. évi CLXXXI. törvény (Cnytv.) 35. § (2) bekezdése értelmében a nyilvántartásba vételi eljárásban vizsgálja hivatalból a bíróság, hogy a választott név megfelel-e a névkizárólagosság, névvalódiság és névszabatosság követelményeinek. A névvalódiság követelménye azt jelenti a Cnytv. 36. § (2) bekezdésére figyelemmel, hogy a névben nem szerepel olyan kifejezés, amely a szervezet jelentőségét vagy működését illetően megtévesztésre alkalmas. Ez magára a szervezet működésére is utal, tehát, hogy a működését illetően sem lehet megtévesztésre alkalmas a név, így ebből következően nem zárható ki, hogy egy utóbb, a működés során bekövetkező körülmény vagy jogszabályváltozás következtében válik a jövőre nézve az egyesület elnevezése, a nevében szereplő kitétel, a névvalódiság követelményébe ütközőnek. Ezért arra a fellebbezés helytállóan hivatkozott, hogy egy már bejegyzett, működő szervezet esetében is

felmerülhet a működése során az időközben bekövetkezett változásokra figyelemmel a névvalódiságnak megfelelés vizsgálata.

Mindezek alapján a kereti kérelemhez kötöttség alapján a bíróságnak a jelen perben érdemben kellett vizsgálnia, hogy az alperes elnevezése, célja és így tevékenysége a 2010. évi CXL. törvénnyel kihirdetett megállapodásba ütközik-e.

A 2010. évi CXL. törvény kifejezett kötelezettséget a már bejegyzett egyesületekre vonatkozóan nem tartalmaz, nem írja elő kötelező jelleggel az alapszabályuk, nevük módosítását, illetőleg egyéb kötelezettségeket sem ró a terükre. Az egyezmény a Szuverén Máltai Lovagrend humanitárius küldetéseinek gyakorlati megvalósítását kijelölt szervezetekre bízta, mely kijelölt szervezeteket a törvény 1. cikk b) pontja határoz meg. A megállapodás tárgya a 2. cikk 1. pontja szerint a szerződő felek közötti jövőbeni együttműködés és a 4. cikk 1. bekezdés értelmében a kijelölt szervezetek számára alapít meg hatásköröket. Ezek a rendelkezések azonban önmagukban nem zárják ki, hogy a Máltai Lovagrend által végzett tevékenységeket más társadalmi szervezet, egyesület is ellásson, illetőleg a Máltai Lovagrend által képviselt humanitárius küldetéseket más szervezetek is folytassanak. Az egyezmény preambuluma szerint is kizárólag a Máltai Lovagrend humanitárius küldetéseinek gyakorlati megvalósításában részt vevő szervezeteket jelöli ki. Ez a kijelölés azonban nem jelenti azt, hogy hasonló tevékenységet más egyesület nem végezhet. A 6. cikk 2. pontja rögzíti, hogy a szerződő felek a nemzetközi jog által biztosított kereteken belül kölcsönösen védelmet nyújtanak az egymás nevével, lobogójával, címerével és más felségjeleivel való visszaélések ellen. E rendelkezés csak a visszaélésszerű joggyakorlást tilalmazza. A Cnytv. 36. § (2) bekezdésében írt névvalódiság követelményének sérelme ezért csak ezen egyezményi kikötésre tekintettel merülhet fel, azaz a visszaélésszerű névhasználat ütközhet a törvénnyel kihirdetett egyezménybe. Ennek bizonyítása a felperest terhelte.

Az alperes céljában a Máltai Lovagrend alkotmányos levelére és az eredeti alapítók szándékára utal. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az egy olyan általános utalás, amely nem kizárólag az egyezményben rögzítettekre értelmezhető, figyelemmel arra is, hogy az alapszabályi megjelölés nem kizárólag a 2010. évi CXL. törvénnyel kihirdetett egyezményt kötő rendre vonatkoztatható. Mint arra a perben is utalás történt, a máltai lovagrend nem egy pontosan meghatározott, kizárólag egy jogi személyt jelölő fogalom. Az alperes a nevét, elnevezését nyilvántartásba vételétől kezdve használja. Egyéb adat hiányában e névhasználat az egyezmény rendelkezéseire is figyelemmel nem tekinthető visszaélésszerű névhasználatnak. Az alperes elnevezésében a lovagrend perjelségeinek szövetsége került megnevezésre, tehát nem kifejezetten az egyezményt kötő Szuverén Jeruzsálemi, Rodoszi és Máltai Szent János Katonai és Ispotályos Rend, hanem egy szövetség, amelynek a magyar lovagjai az egyesület elnevezése. Így ezen szóösszetételből is következően nem állapítható meg, hogy az egyezményben részes rendre történő utalás lenne, így a név megtévesztésre sem alkalmas az egyezmény kihirdetését követően sem. Az elsőfokú bíróság ezek kiemelésével helytállóan vont következtetést arra, hogy az alperes visszaélést nem valósít meg a névhasználat és tevékenysége során sem, névhasználat, tevékenysége nem ütközik a 2010. évi XCL. törvénybe.

Mindezek kifejtésével az alperes működése a másodfokú bíróság megítélése szerint is megfelel a jelenlegi jogszabályoknak is, így az Ectv. 11. § (3) bekezdés b) pontja alkalmazására indok nem volt. Ezért az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntése a fenti részbeni indokbeli módosítással helytálló.

Az elsőfokú bíróság a felperest kötelezte perköltség viselésére, azonban ezen döntésének jogszabályi alapját nem jelölte meg. Az ezt támadó fellebbezés megalapozott. A keresetet az ügyész indította és a kereset elutasításra került. Ezért a perköltség viselésére a Pp. 78. § (3) bekezdése alkalmazandó. Ennek értelmében: ha a bíróság az ügyész keresetét elutasította, a perköltségek megfizetésére az államot kell kötelezni. Mivel perköltség a Pp. 75. § (1) bekezdése szerint mindaz a költség, ami a felek, így a jelen esetben a pernyertes alperesnek a pervitellel felmerült, így ezen költség megfizetésére a Pp. 78. § (3) bekezdés szerint a jelen esetben az államot kell kötelezni. Az elsőfokú bíróság az alperesnek az első fokú eljárásban felmerült költségét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján helytállóan állapította meg. Ezen ügyvédi munkadíjban megtestesülő perköltség és annak összegszerűsége nem volt fellebbezéssel támadott, ezért azt a másodfokú bíróság nem érintette. A Pp. 78. § (3) bekezdés rendelkezése alapján a felperes az alperes perben felmerült költségének, azaz a perköltségnek a megfizetésére nem kötelezhető, ezért ezen első fokú ítéleti rendelkezést mellőznie kellett a bíróságnak, és e helyett az államot kellett kötelezni az elsőfokú bíróság által az alperes javára egyébként helytállóan megítélt perköltség megfizetésére.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 256/A. § (6) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, míg a felperest perköltség viselésre kötelező rendelkezést mellőzte.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, így a fellebbezési eljárásban felmerült költségek viselésére is irányadó volt a Pp. 78. § (3) bekezdése. Az alperesnek a fellebbezési eljárásban az ügyvédi képvisellel merült fel költsége, amelynek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján 5.000 forint + ÁFA-ban határozta meg a másodfokú bíróság. Mindezekre figyelemmel, miután az államot kellett kötelezni mind az első-, mind a másodfokú perköltség viselésére, így azt egy rendelkezésben tette meg a másodfokú bíróság.

A le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a másodfokú bíróság az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § szerint rendelkezett.

Budapest, 2014. szeptember 11.

. Németh László sk.

Dr. Merőtey Anikó sk.
előadó bíró

a tanács elnöke

Dr. Molnár Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Réczi Imréné
bírószági ügyintéző